

3. Погрібніченко І. Адміністративні справи, пов'язані із оскарженням індивідуальних актів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. НДПП. Київ, 2021. 23 с.
4. Чернов С. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» (для студентів всіх форм навчання). Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2014. 97 с.
5. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996 р. № 30. стаття 141.
6. Червякова О. Адміністративно-правове забезпечення захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: дис...канд. юрид. наук: 12.00.07. Класичний приватний університет. Харків, 2018. 226 с.
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Урядовий кур'єр*. 2016. № 21.
8. Замрига А. Система принципів адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 7. С. 79–83.
9. Оксін В. Спеціальні принципи публічного адміністрування місцевого розвитку в Україні. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія «Право». 2019. Вип. 6. Т. 2. С. 24–27.
10. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 9. стаття 79.
11. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. стаття 383.
12. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. *Голос України*. 2004. № 113.
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Урядовий кур'єр*. 2016. № 162.

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.6.21>

РЕЗНІЧЕНКО В.О.

ВИДАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

PUBLICATION OF REGULATIONS AS A TOOL FOR PUBLIC ADMINISTRATION OF EDUCATION IN UKRAINE

У статті досліджено видання нормативно-правових актів як інструмент публічного адміністрування забезпечення освіти в Україні. Наголошено, що багато проблем у сфері вищої освіти пов'язані з недосконалою системою публічного адміністрування, саме цим і зумовлена актуальність дослідження щодо видання нормативно-правових актів як інструменту публічного адміністрування забезпечення освіти в Україні. З'ясовано, що за сферою застосування нормативні акти органів публічного управління поділяються на внутрішньоорганізаційні та зовнішні. Провідне місце у діяльності публічної адміністрації відіграють зовнішні акти, що у будь-яких аспектах виходять за відомчі межі публічного апарату, адресовані фізичним і юридичним особам, які не перебувають у їхньому підпорядкуванні. З їх допомогою суб'єкти публічної адміністрації безпосередньо забезпечують захист прав і свобод людини та громадянина, нормальне функціонування держави і суспільства. Визначено, що підзаконні нормативно-правові акти у сфері забезпечення вищої освіти –

© РЕЗНІЧЕНКО В.О. – кандидат юридичних наук, докторант (Науково-дослідний інститут публічного права)

це прийняті у процесі підзаконної розпорядчої діяльності органами та посадовими особами публічної адміністрації (насамперед МОН) владні приписи загального характеру з метою забезпечення права громадян України на якісну вищу освіту, забезпечення у цій сфері публічного інтересу держави і суспільства загалом. На основі аналізу думок провідних науковців визначено особливості нормативно-правових актів. Охарактеризовано два суб'єкти правотворчості, такі як Верховна Рада України та Президент України, та їх нормативні акти у сфері забезпечення вищої освіти в Україні. Обґрунтовано, що юридичне значення нормативних актів Кабінету Міністрів України полягає тому, що вони є інструментом, за допомогою якого публічна адміністрація здійснює адміністративну діяльність щодо виконання адміністративних зобов'язань; вони є первинною формою публічного адміністрування, офіційним документом, що встановлюється у процесі адміністративної діяльності; з ними пов'язане виконання публічних функцій і розв'язання численних проблем в економічній, соціально-культурній та адміністративно-політичній сферах; у них міститься переважна частина всіх наявних у державі нормативних приписів, які поширюються практично на всіх суб'єктів владних повноважень, інших юридичних та фізичних осіб.

Ключові слова: *вища освіта, інструмент публічного адміністрування, нормативно-правові акти, освіта, правові акти, суб'єкти публічного адміністрування.*

The article forms the publication of regulations as a tool for public administration of education in Ukraine. It is emphasized that many problems in the field of higher education are related to the imperfect system of public administration, which is why the research on the issuance of regulations as a tool for public administration of education in Ukraine is relevant. It was found that according to the scope of regulations of public administration bodies are divided into internal and external. The leading place in the activity of public administration is played by external acts, which in all aspects go beyond the departmental boundaries of the public apparatus, addressed to individuals and legal entities that are not subordinated to them. With their help, the subjects of public administration directly ensure the protection of human and civil rights and freedoms, the normal functioning of the state and society. Based on the analysis of the opinions of leading scientists, it is determined that the features of regulations. It is determined that bylaws in the field of higher education are adopted in the process of bylaws by bodies and officials of public administration (primarily the Ministry of Education and Science) general government regulations to ensure the right of citizens of Ukraine to quality higher education, ensuring this area of public interest of the state and society as a whole. Two subjects of lawmaking (the Verkhovna Rada of Ukraine and the President of Ukraine) and their regulations in the field of higher education in Ukraine are described. It is substantiated that the legal significance of the regulations of the Cabinet of Ministers of Ukraine is that they: are a tool by which the public administration carries out administrative activities to fulfill administrative obligations; is the primary form of public administration, an official document established in the process of administrative activity; they involve the performance of public functions and the solution of numerous problems in the economic, socio-cultural and administrative-political spheres; they contain the vast majority of all regulations in force in the state, which apply to virtually all subjects of power, other legal entities and individuals.

Key words: *higher education, tool of public administration, normative-legal acts, education, legal acts, subjects of public administration.*

Актуальність теми. У теорії і практиці адміністративного права провідне місце займає категорія інструментів публічного адміністрування. Не є винятковою сфера забезпечення вищої освіти в Україні.

Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки визначено, що у системі вищої освіти існує низка проблем, які разом із суттєвими зовнішніми та внутрішніми викликами створюють ризики та негативно впливають на можливості розвитку. Зокрема, рівень автономії ЗВО (далі – заклад вищої освіти) залишається незадовільним, невідповідність навичок випускників ЗВО потребам роботодавців, низьке та неефективне фінансове забезпечення вищої освіти,

низький престиж праці викладача, втрата кадрового потенціалу, низький престиж праці викладача, втрата кадрового потенціалу [1].

Із зазначеного видно, що багато проблем у сфері вищої освіти пов'язані з недосконалою системою публічного адміністрування, саме цим і зумовлена актуальність дослідження щодо видання нормативно-правових актів як інструменту публічного адміністрування забезпечення освіти в Україні.

Теоретична основа дослідження. Інструменти публічного адміністрування досліджували такі вчені, як: В. Авер'янов, К. Афанасьєв, О. Бандурка, В. Бевзенко, Ю. Битяк, К. Булатов, Н. Галіцина, В. Галуцько, І. Голосніченко, Е. Демський, О. Джафарова, М. Ковалів, Л. Кожура, І. Коліушко, Т. Коломоєць, В. Колпаков, Р. Куйбіда, В. Курило, М. Логвиненко, Р. Мельник, О. Нікітенко, О. Остапенко, І. Патерило, О. Правоторова, Л. Рогач, А. Сачаво, В. Тимошук, М. Тищенко, О. Угровецький, В. Хатуаєв, В. Шаповал та інші.

Виклад основного матеріалу. Правову основу законодавства будь-якої країни становлять насамперед нормативно-правові акти. Розуміння цієї загальнотеоретичної категорії завжди було предметом дискусії.

Так, Р.Ф. Васильєв доводив, що правовий акт являє собою волевиявлення уповноваженого суб'єкта права, за допомогою якого здійснюється регулювання суспільних відносин шляхом встановлення, зміни, припинення, зміни сфери дії правових норм, а також встановлення, зміни, припинення конкретних правовідносин, результат якого у вигляді велінь, звернень, угод у встановлених законом випадках фіксується в документальній формі [2, с. 5].

О.Ф. Скакун під поняттям «правовий акт» розуміє акт-волевиявлення (рішення) уповноваженого суб'єкта права, що регулює суспільні відносини за допомогою встановлення (зміни, скасування, зміни сфери дії) правових норм, а також визначення (зміни, припинення) на основі цих норм прав і обов'язків учасників конкретних правовідносин, міри відповідальності конкретних осіб за скоєне ними правопорушення. Він оформляється у встановлених законом випадках у вигляді письмового документа (акта-документа) [3].

На думку професорки, правові акти за юридичною субординацією поділяються на: нормативні, що регулюють певну сферу суспільних відносин і є загальнообов'язковими; індивідуальні (ненормативні), що породжують права й обов'язки лише у тих конкретних суб'єктів, яким вони адресовані, у конкретному випадку; інтерпретаційні (акти тлумачення норм права), що мають допоміжний характер і, як правило, «обслуговують» нормативні акти [3].

М. Цвік, О. Петришин у своїх дослідженнях визначають нормативно-правовий акт як офіційний документ, прийнятий компетентними суб'єктами правотворчості, який встановлює, змінює або скасовує норми права [4, с. 191].

Автори навчального посібника вважають, що нормативно-правовий акт – це юридичний документ компетентного органу держави, в якому закріплено формально визначене, загальнообов'язкове правило поведінки, що охороняється державною владою від порушень. Нормативно-правовий акт є основною формою (джерелом) права в Україні, результатом діяльності компетентних суб'єктів держави [5, с. 156].

Р. Ромашов характеризує нормативно-правовий акт як письмовий документ, який прийнятий від імені держави компетентними державними органами та уповноваженими суб'єктами у порядку встановленої державою процедури, містить правила поведінки загального характеру, поширює регулятивно-охоронний вплив на неперсоніфіковане коло суб'єктів та спрямований на врегулювання типових суспільних відносин [6, с. 122].

С. Бобровник і В. Нагребельний під нормативно-правовим актом розуміють офіційний письмовий документ, який приймається уповноваженим органом держави й установлює, змінює, припиняє чи конкретизує певну норму права [7, с. 192].

На думку П. Рабіновича, нормативно-правовий акт – це письмовий документ компетентного органу держави (або уповноваженого нею органу місцевого самоврядування), в якому закріплене нею формально-обов'язкове правило поведінки загального характеру [8, с. 108].

На основі вищенаведених визначень можна звернути увагу на певні особливості нормативно-правових актів: є формою вираження норми права; є офіційним актом; приймається уповноваженими органами у встановленому порядку; установлює, змінює, припиняє чи конкретизує певну норму права; загальнообов'язкове правило поведінки; поставлено під охорону держави.

Н.В. Лазнюк, досліджуючи види нормативно-правових актів, узагальнила попередні дослідження М. Цвіка, О. Петришина [4, с. 192], О.Ф. Скакун [3, с. 340], М.С. Кельмана, О.Г. Мурашина [9, с. 250] та визначила таку класифікацію нормативно-правових актів: за юридичною

силою – закони (акти вищої юридичної сили) і підзаконні акти (акти, засновані на законах, що їм не суперечать); за суб'єктами правотворчості – нормативні акти, прийняті народом, главою держави, органами законодавчої, виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та ін.; за обсягом і характером дії – акти загальної дії, які охоплюють усю сукупність відносин певного виду на цій території; акти обмеженої дії (спеціальні), які поширюються на частину території або на певне коло осіб; акти виняткової дії (надзвичайної), регулятивні можливості яких реалізуються за наявності виняткових обставин (воєнних дій, стихійного лиха тощо); за галузеву належністю – нормативні акти, які містять норми конституційного чи адміністративного, цивільного, кримінального, трудового, сімейного права тощо; за зовнішньою формою виразу – закони, укази, постанови, рішення, розпорядження, накази та інше [10, с. 96].

Статтею 53 Конституції України встановлено, що кожен має право на освіту. Крім того, держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам [11].

Основним суб'єктом законодавчої гілки влади є Верховна Рада України, яка приймає закони та постанови. Так, Закон України «Про освіту» є базовим нормативно-правовим актом у галузі освіти, спрямованим на врегулювання суспільних відносин із приводу навчання, виховання, а також професійної та загальнокультурної підготовки громадян України (ст. 2). Закон закріплює організаційні основи і принципи державної політики у сфері освіти, встановлює правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування системи освіти. Окрім загальних завдань і принципів освітнього законодавства, Закон України «Про освіту» закріплює державні гарантії прав громадян у сфері освіти, мову навчання, встановлює державні освітні стандарти. Законодавчо регламентовані також питання компетенції державних органів і органів самоврядування у сфері освіти, компетенція й відповідальність освітніх установ, порядок створення і регламентація їхньої діяльності, питання управління державними і недержавними освітніми установами, державного контролю за якістю освіти [12].

Пріоритетним законодавчим актом у сфері вищої освіти є Закон України «Про вищу освіту», який встановлює правові, організаційні, фінансові й інші основи функціонування системи вищої освіти. Закон визначає структуру вищої освіти в Україні, освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти, систему стандартів вищої освіти, систему державного нагляду (контролю) у галузі вищої освіти. Законом також визначається правовий статус вищого навчального закладу, зокрема мета й завдання його діяльності, типи навчальних закладів, рівні акредитації вищих навчальних закладів, порядок створення, реорганізації та ліквідації вищого навчального закладу, ліцензування освітньої діяльності, акредитація напрямів, спеціальностей та вищих навчальних закладів, а також встановлюються основні принципи управління вищим навчальним закладом тощо [13].

Крім того, ще є низка законів, що опосередковано стосуються вищої освіти, зокрема це закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [14], «Про основні засади молодіжної політики» [15], «Про зайнятість населення» [16], «Про фахову передвищу освіту» [17], «Про професійний розвиток працівників» [18] тощо.

Окрім Парламенту України, важливі акти у сфері вищої освіти приймає Президент України, який приймає укази та розпорядження. Укази Президента України – це нормативно-правові акти глави держави, видані на основі та на виконання Конституції й законів України, наприклад із метою вдосконалення якості та змісту вищої освіти в Україні як фундаментальної основи для розвитку держави, підготовки конкурентоспроможного людського капіталу відповідно до пункту 28 частини першої статті 106 Конституції України було прийнято указ Президента України № 210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні», яким було утворено Раду з питань розвитку вищої освіти в Україні як консультативно-дорадчий орган при Президентові України [19].

Іншим же указом Президент України утворив Раду Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту як консультативно-дорадчий орган при Президентові України [20].

Водночас Президентом України Володимиром Зеленським було підписано Указ № 217/2021 «Питання проєкту «Президентський університет», яким ініціюється створення Зеленським проєкту Президентського університету, що має стати сучасним інноваційним освітнім та науковим центром [21].

Наступним суб'єктом правотворчості є органи виконавчої влади, центральне місце серед яких займає Кабінет Міністрів України шляхом видання підзаконних нормативно-правових актів, що є правотворчим напрямом діяльності публічної адміністрації, який передбачає розпорядку

діяльність, спрямовану на виконання законів через розроблення та встановлення підзаконних правил загального характеру. Юридичне значення нормативних актів суб'єктів публічного адміністрування полягає тому, що вони: є інструментом, за допомогою якого публічна адміністрація здійснює адміністративну діяльність щодо виконання адміністративних зобов'язань; є первинною формою публічного адміністрування, офіційним документом, що встановлюється у процесі адміністративної діяльності; з ними пов'язане виконання публічних функцій і розв'язання численних проблем в економічній, соціально-культурній та адміністративно-політичній сферах; у них міститься переважна частина всіх наявних у державі нормативних приписів, які поширюються практично на всіх суб'єктів владних повноважень, інших юридичних та фізичних осіб.

Зазначене викликане тим, що загальні норми і правила поведінки, сформульовані у законах, не в змозі охопити всіх аспектів, які потребують додаткового врегулювання нормами адміністративного права. Тому і виникає необхідність конкретизації та деталізації законодавчих норм щодо стадії їх застосування.

За сферою застосування нормативні акти органів публічного управління поділяються на внутрішньоорганізаційні та зовнішні. Провідне місце в діяльності публічної адміністрації відіграють зовнішні акти, що у будь-яких аспектах виходять за відомчі межі публічного апарату, адресовані фізичним і юридичним особам, які не перебувають у їхньому підпорядкуванні. З їх допомогою суб'єкти публічної адміністрації безпосередньо забезпечують захист прав і свобод людини та громадянина, нормальне функціонування держави і суспільства.

Постанови Кабінету Міністрів України – це нормативно-правові акти вищого органу виконавчої влади, які ухвалюються в колегіальному порядку з важливих питань державного управління, видані на основі та на виконання Конституції й законів України, Указів Президента України, наприклад Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787 «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра» [22].

Органи виконавчої влади видають численні нормативно-правові акти, такі як Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1134 «Про затвердження нормативів чисельності студентів (курсантів), аспірантів (ад'юнктів), докторантів, здобувачів наукового ступеня кандидата наук, слухачів, інтернів, клінічних ординаторів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації та вищих навчальних закладах післядипломної освіти державної форми власності» [23], Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» [24].

Підзаконні нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян, зокрема у сфері вищої юридичної освіти, або мають міжвідомчий характер, проходять реєстрацію в Міністерстві юстиції України [25]. Це, наприклад, Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 09.01.2013 № 12 «Про затвердження Примірного положення про приймальну комісію вищого навчального закладу України» [26].

У разі невиконання останньої вимоги нормативні акти є нечинними, а Міністерство юстиції України вимагає від суб'єкта нормотворення їх скасування [27]. Крім того, зовнішні акти органів виконавчої влади й місцевого самоврядування публікуються в офіційних або місцевих періодичних виданнях.

Що стосується внутрішньоорганізаційних актів (розпоряджень), то вони спрямовані до підпорядкованих по службі апаратів і працівників. У них встановлюються правила службової діяльності, розраховані на неодноразове виконання.

Постанови центральних органів виконавчої влади (насамперед МОН) – це нормативно-правові акти, видані з метою забезпечення реалізації державної політики у визначеній сфері на основі та на виконання Конституції і законів України, указів Президента України, наказів відповідного міністра Кабінету Міністрів України, наприклад Наказ Міністерства освіти і науки України від 7 серпня 2002 р. № 450 «Про затвердження норм часу для планування й обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» [28].

Накази керівників центральних органів виконавчої влади, установ організацій та підприємств загального характеру – це нормативно-правові акти, підписані компетентною посадовою особою, які на основі та на виконання Конституції і законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України деталізують правові норми, наприклад Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо часу звернення

із попереднім повідомленням про намір акредитувати освітні програми рівня бакалавр від 14 квітня 2021 року [29].

Отже, підзаконні нормативно-правові акти у сфері забезпечення вищої освіти – це прийняті у процесі підзаконної розпорядчої діяльності органами та посадовими особами публічної адміністрації (насамперед МОН) владні приписи загального характеру з метою забезпечення права громадян України на якісну вищу освіту, забезпечення у цій сфері публічного інтересу держави і суспільства загалом.

Висновки. На основі проведеного дослідження варто зазначити, що видання нормативно-правових актів у сфері забезпечення вищої освіти в Україні здійснюється уповноваженими органами (Верховною Радою України та Президентом України) в межах їх компетенції з метою забезпечення конституційного права на вищу освіту. Інші суб'єкти публічного адміністрування видають підзаконні нормативно-правові акти у сфері забезпечення вищої освіти на їх виконання.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
2. Васильев Р.Ф. О понятии правового акта. Вестн. Моск. ун-та. Сер. Право. 1998. № 5. С. 3–25.
3. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підруч. Вид. 4-те, допов. і перероб. К.: Правова єдність: Алерта, 2014. 524 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-1664.html>
4. Загальна теорія держави й права: [підручник] / [М. Цвік, О. Петришин, Л. Абраменко та ін.]; за ред. М. Цвіка, О. Петришина]. Х: Право, 2009, 584 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є.В. Білозьоров, В.П. Власенко, О.Б. Горова, А.М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
6. Теорія держави і права: [навчальний посібник] / за заг.ред. Р. Ромашова, Н. Пархоменко. К.: КНГ, 2007. 216 с.
7. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998 т. 4: Н – П. 2002. 720 с.
8. Рабінович П. Основи загальної теорії права та держави: [навчальний посібник] / П. Рабінович. Львів: Край, 2007. 192 с.
9. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права: [навч.посіб.]. К.: Кондор, 2006. 477 с.
10. Лазнюк Н.В. Види нормативно-правових актів. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 13. С. 95–102.
11. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
13. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
14. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
15. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27.04.2021 № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#n356>
16. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
17. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
18. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>
19. Про вдосконалення вищої освіти в Україні: указ Президента України від 3 червня 2020 року № 210/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2102020-34045>
20. Про деякі питання підтримки розвитку освіти, науки та спорту: Указ Президента України від 2 червня 2021 року № 223/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2232021-39077>
21. Питання проекту «Президентський університет»: Указ Президента України від 31.05.2021 № 217/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/2021#Text>

22. Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>

23. Про затвердження нормативів чисельності студентів (курсантів), аспірантів (ад'юнктів), докторантів, здобувачів наукового ступеня кандидата наук, слухачів, інтернів, клінічних ординаторів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації та вищих навчальних закладах післядипломної освіти державної форми власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. N 1134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1134-2002-%D0%BF#Text>

24. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#n452>

25. Форми адміністративно-правового регулювання. ACTUAL PROBLEMS OF CORRUPTION PREVENTION AND COUNTERACTION. 2012. URL: <http://law-property.in.ua/>

26. Про затвердження Примірного положення про приймальну комісію вищого навчального закладу України: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 09.01.2013 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0012736-13#Text>

27. Мін'юст вимагає скасувати нечинні накази. Урядовий кур'єр від 18 червня 2010. № 110. С. 5.

28. Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів: Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0698-02#Text>

29. Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо часу звернення із попереднім повідомленням про намір акредитувати освітні програми рівня бакалавр від 14 квітня 2021 року. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%9D%D0%90-%D0%B7-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%83-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%CC%88-%D0%9E%D0%9F-14_04_2021.pdf

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.6.22>

СЕМЕНОВ Є.О.

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ:
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ**

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES
OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN UKRAINE:
SOME ASPECTS OF THE DEFINITION**

Актуальність статті полягає в тому, що, зважаючи на те, що територіальні громади є первинними суб'єктами місцевого самоврядування в Україні, а також основними носіями його функцій і повноважень, правильне з'ясування змісту вищезазначеного поняття та його сутності буде слугувати гарною основою для подальшого практичного втілення процесу децентралізації влади, що відбувається нині в Укра-

© СЕМЕНОВ Є.О. – здобувач (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)